

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1
(σελ.1-7)

Tου πορίσματος της Εξεταστικής Επιτροπής για το «Φάκελο της Κύπρου».

(Περιλαμβάνει το κείμενο εγγράφου με χρονολογία 13.2.1975 που απήγινε στόχο τότε ΥΠΕΘΑ κ.Ευαγγ.Αβέρωφ προς τον τότε Πρωθυπουργό κ. Κών. Καραμανλή)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Έγγραφο Αβέρωφ προς Καραμανλή

«Την θην Φεβρουαρίου ε.ε. επεσκέφθην εις την οικίαν του, τη αιτήσει μου, τον στρατηγόν ε.α Φαίδωνα Γκιζίκην.

Του εδήλωσα ότι εντελώς εμπιστευτικά, και προς το παρόν, μόνον προς χρήσιμους του Προέδρου της Κυβερνήσεως, εθεωρούσα χρέος μου να ενημερώθω επί ωρισμένων πραγμάτων που αφορούσαν το πρόσφατον παρελθόν. Ήθελα δι' αυτό να έχω τας απόψεις του επί των διαδραματοθέντων αφ' ενός την 25η Νοεμβρίου 1973 και αφ' ετέρου την 15ην Ιουλίου.

Ο στρατηγός Γκιζίκης επροθυμοποιήθη να μου ανακοινώσῃ παν διαγνώσιζε.

Εκράτησα πολύ προχείρους σημειώσεις τα οποίας και λαμβάνω υπόψη δια να γράψω το παρόν.

Έθεσα τα ακόλουθα τρία ερωτήματα:

1.Πώς ήχθησαν εις την ενέργειαν της 25ης Νοεμβρίου 1973 και έπειτα από την 15ην Ιουλίου 1974, και αφ' ετέρου ποίοι ανεμίχθησαν.

2.Ποιοι ήσαν οι σκοποί της ενέργειας.

3.Αν ανεμίχθησαν δένοι παράγοντες ή αν ενεθάρρυναν αυτήν.

Επί του πρώτου σημείου ο στρατηγός είπε τα εξής:

Περόπου το φθινόπωρον του 1969 άρχισαν να ακούγονται μεταξύ των αποδάνων της 21ης Απριλίου εις το στράτευμα οι πρώτοι ψίθυροι αμφιβολίων δια την απόδοσιν και ιδία δια την ηθικήν του νέου καθεστώτος. Λόγω της υπαρχούσης παρακολουθήσεως οι ψίθυροι ήσαν ολίγοι και πολύ προσεκτικοί. Τα αποκαλυπτικά όμως στοιχεία που εκοινολογούντο δια διαφόρων μέσων και ιδία των ραδιοφ. σταθμών του εξωτερικού και μερικοί έκδηλοι πλουτισμοί ή άλλοι φαβοριτισμοί, επέτειναν την κρυφή δυσαρέσκειαν, συνεχώς δε ευρύτερα επιστεύετο, ότι η ηγεσία της απαναστάσεως διαπινέεται από έντονον εγωισμόν, από πνεύμα νεποτισμού και δια χρηματίζεται ή ότι βοηθεί χρηματιζομένους ή τουλάχιστον αιχέτησεν τον πλουτισμόν «ημετέρων».

Όλα αυτά όμως ελέγοντο πολύ εμπιστευτικά και εις περιορισμένους κύκλους. Ο ίδιος ήσθάνετο μεν μίαν δυσφορίαν αλλά δεν ήταν καλός δεκτής της δυσφορίας των άλλων, διότι η σχολείτο μόνον με τα στρατωπέλαια του καθήκοντα και επήρει εις απόστασιν τους κατωτέρων.

Εγνώριζε όμως ότι οι δυσφορούντες εξαιρούσαν κάθε κατηγορίας τον Δημ. Ιωαννίδην, τον οποίον θεωρούσαν - όπως και ο ίδιος - απολύτως διηγόμενον και στρατιώτην.

Πράττην νύν περι ευρυτέρας δυσφορίας του έκαμε ο Ιωαννίδης το φθινόπωρον του 1972. (Δεν το εστημέωσα αλλά αν ενθυμούμαι καλά τούτο δημός εις την Καβάλαν) Του είπεν ότι κλέβουν δόλοι, διότι ιδία οι κατώτεροι αξιωματικοί δεν ανέχονται πλέον την κατάστασιν.

Την 17ην Σεπτεμβρίου 1973 τον επεσκέφθην έμπιστος του Ιωαννίδη λαχανός Θανόπουλος ο οποίος του είπεν ότι οι μικροί ομιλούν πλέον περί σφαγής, ότι πρέπει η ηγεσία ν' αντικατασταθεί δι' άλλης, απολύτως ηθικής και του έρριψε την ιδέα ν' αναλάβει ο ίδιος Πρόεδρος της Δημοκρατίας και ο Ιωαννίδης Πρωθυπουργός. Απήντησε, ότι δεν απεθέμει ν' αναμιχθεί και δεν θα εδέχετο.

Αργότερα εδέχθη θέτων ορισμένους δρους περί υγιών εξελίξεων. Ούτω, είναι δύσκολον να λεχθή ποιος ήτο ο σκοπός της τότε μεταπολεμίστεως, διότι όπως απεδείχθη έκαστος απέβλεπε εις διαφόρους σκοπούς...

Ο ίδιος έβλεπε τον εγωισμόν του Παπαδοπούλου και την ανηθικότητα του περιβάλλοντός του, και ενόμιζε ότι δια μιας μεταπολιτεύσεως θα απεκαθίστατο η ηθική και θα εξασφαλίζετο ομαλή εξέλιξης. Δι' αυτό κατηγορισθή δια να περιληφθούν εις τα δύο διαγγέλματα της 15ης Νοεμβρίου μερικά δεσμευτικά φράσεις.

Ο Ιωαννίδης απέβλεπε εις μίαν διαιώνισιν του καθεστώτος, αλλά με αυστηράν και ηθικήν διακυβέρνησην.

Άλλοι εις βραχυκυκλώσεις διαφόρων μορφών.

Την 15ην Νοεμβρίου του είπεν ότι ο καλλίτερος Πρωθυπουργός θα ήταν ο Ανδρουτσόπουλος, διότις ήτο τίμιος και είχε καλήν πείραν των αικονομάτων.

Ενθάρρυνος:ν από ξένους δεν είχαν καμμίαν, ουδείς δε ξένος εγνώριζε τίποτε. Η επίσκεψης του Αμερικανού στρατηγού Ζάις εις την Έδραν της Στρατιάς εις Λάρισαν,ήτο καθαρώς εθιμοτυπική και ουδέν ελέχθη σχετικώς εκατέρωθεν.

Ακόμη και Έλληνες ενήμεροι ήσαν ελάχιστοι .Ουδείς εις των αρχηγών εγνώριζε. Ενήμερος ήτο ο στρατηγός Μπονάνος ,τότε διοικητής Γ' Σώματος Στρατού και οι Χρήστος Πυρόπουλος Σπύρος Ηλιόπουλος. Κάποια νύξις είχε γίνει προς τον υποπτέραρχον Παπανικολάου, τότε Διοικητής της 23 Τ.Λ.Δ. εις Λάρισαν.

Πιθανώτατα θα εγνώριζαν επίσης τα σχεδιαζόμενα μερικοί εις των πολύ εμπίστων του Ιωαννίδη. Την παραμονήν το εσπέρας οι μυθέντες ανήλθαν εις 430.Το πρώι της 25ης Νοεμβρίου, ο ίδιος ο στρατηγός Γκιζίκης ετηλεφώνησε εις τον αντ/τηγόν Γαλατσάνον τότε Δι/ντήν Β'Σ Σ, ενώ ο Ιωαννίδης και ο Ανδρουτσόπουλος εκάλουν διάφορα πρόσωπα (Παλαμάν,Τσουδερόν,κ.α) δια ν'αναλάβουν Υπουργεία.

Ο στρατηγός Γκιζίκης επρόκειτο να μεταβεί εις Άγκυραν δι'εθιμοτυπικήν επίσκεψιν.Προς παραπλάνησην της στρατιωτικής ηγεσίας, ήτις φαίνεται κάτι είχε υποψιαστεί, ησοχολήθη ολόκληρον την πρωί των 24ην με προετοιμασίαν ταξιδίου,μέχρι παραλαβής αναγκαιούντος συναλλαγμάτων.

Και εκ των ανωτέρω και εξ όσων από αλλού έχω ακούσει,πιστεύω ότι ο Γκιζίκης δεν συμμετέσχε ενεργώς εις την «οργάνωσιν» της συνωμοσίας προς αποτροπήν του καθεστώτος Παπαδοπούλου.Την οργάνωσαν επιμελώς ο Ιωαννίδης και ολίγοι έμπιστοι του.Ο στρατηγός Γκιζίκης τους εδάνεισεν το καλόν του όνομα και είχε μίαν μικράν ανάμειν τας εντελώς δια νετελώς τελευταίαν ημέραν.

Όσον δια τα περαιτέρω-ως προς τον στρατηγό Γκιζίκην-χαρακτηριστικόν είναι τούτο.Το είπε απαντών σε μένα κατά την δραματική σύσκεψιν του απογεύματος της 23ης Ιουλίου 1974:

«Κατελήθημεν πολύ γρήγορα από απογοήτευσιν μόλις είδαμε και ακούσαμε τον κ. Ανδρουτσόπουλο θίς την τηλεόρασιν».

Περί 15ης Ιουλίου 1974.

Τα γεγονότα δεν οφείλονται,ως πιστεύεται συνήθως εις την γνωστήν επιστολήν Μακάριου σχετικώς με την απόσυρση των Ελλήνων αξιωματικών της Εθνοφρουράς.Η επιστολή πετόπευτη τα γεγονότα.

Ο Μακάριος είχε προκαλέσει πολλάς δυσχερείας και επιστεύετο ότι απέβλεπε μόνον εις εγωιστικούς σκοπούς.

(Σημειώνω, ότι εις το ΕΑΤ/ΕΣΑ,το καλοκαίρι του 1973, σ. χ ε δ δ ο λ ο ι ο υπηρετούντες εκεί ιπτεστήριζαν ε π ι μ ω ζ ζ ο τ ο Μακάριος προσπαθούσε να κόψη τους δεσμούς των Ελληνοκυπρίων με τον Ελληνισμόν.Μίαν εκ των πολλών αποδείξεων της προσπαθείας του εβεβαίωνταν ότι δεν την είναι πιστεύει και δι' αυτό την είχαν ελέγχει οι ίδιοι: εβεβαίωνταν ότι κατ' εντολήν του Μακάριου εις τας αιθούσας των σχολείων είχαν καταβιβασθή όλαι αι εικόνες των ηρώων της Επαναστάσεως του «21», και είχαν αναπτηθή αι εικόνες του Αυξεντίου του Καραολή και των άλλων πρώων της ΕΟΚΑ. Είναι τοιαύτας λεπτομερείας δεν εισήλθε ο στρατηγός Γκιζίκης.Την αναφέρω ως χαρακτηριστικήν).

Πέραν των εγωιστικών σκοπών του Μακάριου, αλλά και λόγω αυτών, επιστεύετο ότι ο Μακάριος υπέκυπτε εις την επιρροήν του Λυσαρίδη και άλλων αριστερών.Είχε δημιουργήσει πολλάς και ποικίλας υποψίας.

Όταν εφοβήθη την παρουσίαν των Ελλήνων αξιωματικών δια ν' απαλλαγή αυτών απεφάσισε (ως είχε πάντως ανακοινώσει εις πρεσβευτήν Λαγάκον και στρατηγόν Ντενίστην,διοικητήν της Εθνοφρουράς) τη μείωσην της Εθνοφρουράς από 11.000 άνδρας εις 4.500.

(Τούτο μου είχε αναφέρει και ο κ.Κρανιδώτης μετά την αποστολήν της γνωστής επιστολής ως μέσον εξαναγκασμού αναχωρήσεως πέραν του ημίσεος των εξ Ελλάδος αξιωματικών).Η μείωσης αυτής της δυνάμεως της Εθνοφρουράς θα εστήμαιε μεγάλην μείωσην της δυνατότητος αντιστάσεως κατά των Τούρκων. Η απόλυτης δύο κλάσεων είχε αποφασίσθη από τον Μακάριον δια την 20ήν Ιουλίου.

Τότε ο Ιωαννίδης εδέχθη ότι δεν υπήρχε άλλη λύσις παρά η ανατροπή του Μακάριου.Ο Ιωαννίδης έθεσε το θέμα εις σύσκεψιν εις την οικίαν του Ανδρουτσόπουλου ,εις την οποίαν ήσαν παρόντες μόνον οι Ανδρουτσόπουλος - Γκιζίκης - Ιωαννίδης - Μπονάνος.Εδίστασαν και οι τρεις και τελικώς αντετάχθησαν φοβούμενοι τας συνεπείας.

Ο στρατηγός Γκιζίκης επήρησε αυτή την στάσιν μολονότι προ της συκέψεως, ιδιαιτέρως, ο Ιωαννίδης,όστις είχε επαφάς με την CIA, του είχε πει, ότι η CIA του είχε επανειλημένω πει ότι αι ΗΠΑ δεν θα έβλεπαν δυσαρέστως την απομάκρυνσην του Μακαρίου.Του είπεν επίσης ότι από υποκλοπήν είχεν εις χείρας του σήμα συμφώνων προς το οποίον η Τουρκία θα έβλεπε ευχαρίστως την αντικατάστασιν του Μακαρίου εις τον οποίον δεν είχε καμμίαν εμπιστοσύνην.

Δεν γνωρίζει μέχρι ποιός βαθμού τούτο είναι αληθές. Τότε το επίστευεν,ιδία λόγω των καχυποψιών που προκαλούσε εις ξένους η πολιτική

του Μακάριού.

Είς δευτέραν σύσκεψιν των τεσσάρων εις την οικίαν Ανδρουστοπούλου, το απεράσισαν. Εμυήθη αμέσως ο στρατηγός Γαλατσάνος, Αρχηγός Στρατού, δύτις ήτο εκ των πλέον φοβισμένων από τα όσα έπραττε ο Μακάριος.

Ταύτα περί τα τέλη Ιουνίου.

Ο Διοικητής της Εθνοφρουράς, στρατηγός Ντενίσης, δεν εθεωρείτο βέβαιον ότι θα εκτελούσε το σχέδιον. Δι' αυτό εκλήθη εις τας Αθήνας «δι' υπηρεσιακούς λόγους» και ηχρηστεύθη. Την 2αν Ιουλίου έλαβε χώραν σύσκεψις εις το γραφείο του στρατηγού Μπονάνου, εις το Πεντάγωνον, εις την οποίαν πλην του Γκιζίκη, Ανδρουστοπούλου, Ιωαννίδη, Μπονάνου, εκλήθησαν να συμμετάσχουν οι Ταξιαρχοί Γεωργίτσης, Επιτελάρχης Εθνοφρουράς και Αν/ρχης Κομπόκης, Διοικητής των εν Κύπρω ΛΟΚ, ως και ο Παπαδάκης δύτις εις οποίους επί διετίαν επιτελάρχης της Εθνοφρουράς, ήτο φανατικά κατά του Μακάριου, εγνώριζε άριστα πρόσωπα και πράγματα, και είχε ανακληθή και τοποθετηθή εν Ελλάδι προ οιλίγων εβδομάδων.

Ελέχθη εις τους τελευταίους ότι πρέπει να ενεργήσουν.

Συνεζητήθη σκοπός και σχέδιον.

Την ίδιαν ημέραν εστάλη η επιστολή Μακάριου ήτις επεδόθη εις παραλήπτην της στρατηγόν Γκιζίκην, από κ. Κρανιδιώτην, την 3ην Ιουλίου εις τας 11 π.μ.

Τούτο ήγένησε την αποφασιστικότητα των ήδη ενημέρων.

Δύο-τρεις ημέρας αργότερα, μετά καθορισμόν σχεδίου-Παπά ο κυριώτερος σχεδιαστής οι Γεωργίτσης και Κομπόκης επέστρεψαν Κύπρον.

Εμύσησαν αρκετούς αξιωματικούς, και μόνον εις ίλαρχος διετύπωσεν επιφυλάξεις, ερωτών αν εγνώριζε πάντα ταύτα το Κέντρον και ζητών διατάξην ο Αρχηγός Στρατού.

Γαλατσάνος του έστειλε μήνυμα.

Μερικάς ημέρας προ του πραξικοπήματος εκλήθη εις τας Αθήνας Ταγματάρχης, δύτις απεστήθησε το διάγγελμα το οποίον είχε συναχθή δια να το εξαγγελεί η Εθνοφρουρά μετά την εκτέλεσιν του εγχειρήματος.

Δεν γνωρίζει ποιός συνέταξε το μήνυμα. Ίσως ο Ιωαννίδης 3-5 ημέρας προς του εγχειρήματος ο Ταγματάρχης αποστηθίσας το διάγγελμα, ανεχώρησε.

Οι άλλοι Αρχηγοί όπλων, ναύαρχος Αραπάκης, υποπτέραρχος Παπανικολάου, ουδέν εγνώριζαν. Ουδείς άλλος εγνώριζε πλην ίσως 2-3 πρώτην Διοικητών μονάδων εν Κύπρω. Εκ των Ελλήνων Υπουργών ουδείς ανέξαρτετως εγνώριζε. Ο Ανδρουστοπούλος ήτο πάρα πολύ εχέμυθος και δεν θα το ενεπιστεύετο εις ουδένα.

Κακός δαίμων της όλης υποθέσεως υποθέτει ότι ήτο ο Παπαδάκης, δύτις και θα παρέσυρε τον Ιωαννίδην. Ο Παπαδάκης υπηρετούσε εν Κύπρω κατά τας περιόδους 61-63 και 70-73.

Η εντολή προς Γεωργίτσην, Κομπόκην ήτο μόλις ανατραπή ο Μακάριος να ορκίσουν Πρόδερμον τον Κληρίδην, ή αν τούτο αδύνατον, δύο άλλους (δεν ενθυμείται τα ονόματα) οι εις των οποίων ήτο ο γνωστός ανώτατος δικαστικός (όχι Τορναρίτης).

Αλλά Κληρίδης με τας πρώτας βολάς κατά Αρχιεπισκοπής εξηφαντήθη κρυπτόμενος, οι εις των άλλων δύο ήτο εκτός Κύπρου, και ο τρίτος δεν εδέχθη.

Ούτω ώρισε Σαμψών. Τούτο προεκάλεσε μεγάλην απογοήτευσιν εις τους εν Αθήναις. Οι καθορισθέντες σκοποί του πραξικοπήματος ήσαν:

- Ν' αποφευχθεί η μείωσης του αριθμού των υπηρετούντων εις την Εθνοφρουράν.
- Ν' ανατραπεί ο Μακάριος δια να σταματήσουν αι ερωτροπίαι του με Σοβιετικήν Ένωσιν και άλλους αριστερούς, τοπικούς και μη.
- Εν περιπτώσει συγκρούσεως με την Τουρκίαν ν' απασχοληθούν τουρκικά δυνάμεις εν Κύπρων ν' ανακουφισθούν. Έβρος και Νήσοι.
- Καλλίτερα διαχείρισις Κυπριακού (όχι άμεσος Ένωσις) χωρίς την παρεμβολήν εμποδίων από Μακάριον.

Τέλος ο στρατηγός Γκιζίκης πιστεύει ότι πράγματι ο Ιωαννίδης είχε ενθαρρύσεις από την CIA. Είς αμφιβολίας ιδικάς μου (παρετήρησα ότι αι ΗΠΑ είχαν κάθε λόγον ν' αποφύγουν ενέργειαν που θα εψύχραινε τας ελληνοτουρκικάς σχέσεις ή και ηδύνατο να οδήγηση εις σύγκρουσιν), ο στρατηγός Γκιζίκης απήντησε λέγων ότι πιθανόν η ενθάρρυνσις να προήρχετο από την CIA μόνον ή έστω από δευτέρας σειράς όργανά της.

Πάντως, θεωρεί, ότι υπήρξε μία ενθάρρυνσις.

13 Φεβρουαρίου 1975

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

(σελ. 1 - 4)

Tou πορίσματος της Εξεταστικής Επιτροπής για το «Φάκελο της Κύπρου»

(Περιλαμβάνει σε μεταφράσεις τα κείμενα:

1) Της συνθήκης εγγυήσεως υπέρ της Κύπρου που συνάφθηκε μετά τη Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας της Κύπρου από τη μα μεριά και των Κυβερνήσεων Ελλάδος, Τουρκίας και Μεγ. Βρετανίας από την άλλη και

2) Της συνθήκης συμμαχίας μεταξύ Κύπρου, Ελλάδος και Τουρκίας).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

(Άρθρον 181)

ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΥΓΓΥΗΣΕΩΣ

(Έν μεταφράσει εκ του αυθεντικού αγγλικού και γαλλικού κειμένου)

Η Δημοκρατία της Κύπρου αφ' ενός και Ελλάς, η Τουρκία και το Ηνωμένον Βασίλειον της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας αφ' ετέρου.

I. έχουσαι υπ' άψιν ότι η αναγνώρισις και πριατήρησις της ανεξαρτησίας, της εδαφικής ακεραιότητος και της ασφαλείας της Δημοκρατίας της Κύπρου ως εγκαθιδρύθη και καθορίζεται διά των θεμελιωδών άρθρων του Συντάγματος αυτής; είναι προς το κοινόν αυτών συμφέρον.

II. επιθυμούσαι όπως συνεργασθώντες ένα διασφαλίσωσι τον σεβασμόν της δημιουργηθείσης δια του εν λόγω Συντάγματος καταστάσεως, συνεφώνησαν ως ακολούθως:

Άρθρον I

Η Δημοκρατία της Κύπρου αναλαμβάνει την υποχρέωσιν όπως διασφαλίζη την διατήρησην της ανεξαρτησίας της εδαφικής ακεραιότητος και της ασφαλείας αυτής ως και τον σεβασμόν του Συντάγματος αυτής. Η Δημοκρατία της Κύπρου αναλαμβάνει την υποχρέωσιν, όπως μη συμμετέχη καθολικώς ή μερικώς εις πολιτικήν ή οικονομικήν τινα ένωσιν μεθ' οιουδήποτε κράτους. Κατά συνέπειαν κηρύσσει απηγορευμένην πάσαν δράσιν δυναμένην αμέσως ή εμμέσως να προωθήση είτε την ένωσιν μεθ' οιουδήποτε άλλου κράτους είτε τον διαμελισμόν της νήσου.

Άρθρον II

Η Ελλάς, η Τουρκία και το Ηνωμένον Βασίλειον, λαμβάνουσαι υπό σημείωσιν τας εν άρθρων 1 της παρούσης συνθήκης αναληφθείσας υπό της Δημοκρατίας της Κύπρου υποχρεώσεις, αναγνωρίζουσι και εγγυώνται την ανεξαρτησίαν εδαφικήν ακεραιότητα και ασφάλειαν της Δημοκρατίας της Κύπρου, ως και την δημιουργηθείσαν δια των θεμελιωδών άρθρων του Συντάγματος αυτής κατάστασιν.

Η Ελλάς η Τουρκία και το Ηνωμένον Βασίλειον αναλαμβάνουσιν ασαύτως την υποχρεωσιν όπως απαγορεύωσι, το κατ' αυτάς, πάσαν δράσιν σκοπούσαν είς την άμεσον ή έμμεσον προώθησιν είτε της ενώσεως της Κύπρου μεθ' οιουδήποτε άλλου κράτους είτε του διαμελισμού της νήσου.

Άρθρον III

Η Δημοκρατία της Κύπρου, η Ελλάς και η Τουρκία αναλαμβάνουσι την υποχρέωσιν όπως σέβωνται την ακεραιότητα των κατά τον χρόνον της εγκαθιδρύσεως της Δημοκρατίας της Κύπρου διατηρηθείσων υπό την κυριαρχίαν του Ηνωμένου Βασίλειου περιοχών και εγγυώνται την υπό του Ηνωμένου Βασίλειου χρήσιν και απόλαυσιν των διασφαλισθησομένων εις τούτο υπό της Δημοκρατίας της Κύπρου δικαιωμάτων συμφώνως τη υπογραφείση εν Λευκωσία υπό σημερινήν ημερομηνίαν συνθήκη περί εγκαθιδρύσεως της Δημοκρατίας της Κύπρου.

Άρθρον IV

Εν περιπτώσει παραβιάσεως των διατάξεων της παρούσης συνθήκης η Ελλάς η Τουρκία και το Ηνωμένον Βασίλειον αναλαμβάνουσι την υ-

ποχρέωσιν όπως διαβουλεύονται μετ' αλλήλων, όσον αφορά τας παραστάσεις ή τα μέτρα τα αναγκαία δια την διασφάλισιν της τηρήσεως των εν λόγω διατάξεων.

Εφ' όσον κοινή ή συντετονισμένη ενέργεια δεν ήθελεν αποδειχθή δυνατή εκάστη των τριών εγγυητριών δυνάμεων επιφυλάσσει εαυτή το δικαίωμα, όπως ενεργήστη με μόνον σκοπόν την επαναφοράν της δια της παρούσης συνθήκης δημιουργηθείσης καταστασίσεων.

'Αρθρον V

Η παρούσα συνθήκη τίθεται εν ισχύι κατά την ημερομηνίαν της υπογραφής αυτής. Τα αυθεντικά κείμενα της παρούσης συνθήκης θέλουσι κατατεθή σεν Λευκωσία.

Τα υψηλά συμβαλλόμενα μέρη θα προβώσι το ταχύτερον εις την καταχώρησιν της παρούσης συνθήκης παρά τη Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών συμφώνως τω αρθρω 102 του Καταστατικού Χάρτου των Ηνωμένων Εθνών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

(Άρθρον 181)

ΣΥΝΘΗΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ

(Εν μεταφράσει εκ του αυθεντικού γαλλικού κειμένου.)

Η Δημοκρατία της Κύπρου, η Ελλάς και η Τουρκία.

I. εν τη κοινή αυτών επιθυμία όπως διατηρήσωσι την ειρήνην και την ασφάλειαν εκάστης εξ αυτών.

II.έχουσαι υπόψιν ότι αι προσπάθεια αυτών δια την διατήρησιν της ειρήνης και της ασφάλειας είναι σύμφωνοι προς τους σκοπούς και τας αρχάς του Καταστατικού Χάρτου των Ηνωμένων Εθνών, συνεφώνησαν ως ακολούθως:

'Αρθρον I

Τα υψηλά συμβαλλόμενα μέρη αναλαμβάνουσι την υποχρέωσιν, όπως συνεργάζονται δια την κοινήν αυτών άμμυναν και όπως διαβουλεύονται μετ' υπαλλήλων επί των αναφυομένων εν σχέσει προς ταύτην προβλημάτων.

'Αρθρον II

Τα υψηλά συμβαλλόμενα μέρη αναλαμβάνουσι την υποχρέωσιν όπως ανιστώσι κατα πάσης αμέσου ή εμμέσου επιθέσεως στρεφομένης κατά της ανεξαρτησίας ή της εδαφικής ακεραιότητος της Δημοκρατίας της Κύπρου.

'Αρθρον III

Δια τους σκοπούς της παρούσης συμμαχίας και προς επίτευξην των προαναφερομένων θέλει εγκαθιδρυθή επί του εδάφους της Δημοκρατίας της Κύπρου Τριμερές Στρατηγείον.

'Αρθρον IV

Η Ελλάς και η Τουρκία θα συμμετέχωσι του ούτω εγκαθιδρυμένου Τριμερούς Στρατηγείου δια των στρατιωτικών αποσπασμάτων των καθοριζομένων εν τω συνημμένω τη παρούση συνθήκη Συμπληρωματικών Πρωτοκόλλων υπ' αριθμόν I.

Τα εν λόγω αποσπάσματα θα μεριμνήσωσι περί της εγκυμνάσεως του στρατού της Δημοκρατίας της Κύπρου.

'Αρθρον V

Την διοίκησιν του Τριμερούς Στρατηγείου θα αναλαμβάνη εκ περιτροπής διά περίοδον ενός έτους έκαστος Έλλην, Τουρκος και Κύπριος ανάπτωσις αξιωματικός, όστις θα διορίζηται αντιστοίχως υπό των Κυβερνήσεων της Ελλάδος και της Τουρκίας και υπό του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας της Κύπρου.

'Αρθρον VI

Η παρούσα συνθήκη τίθεται εν ισχύι κατά την ημερομηνίαν της υπογραφής αυτής. Τα υψηλά συμβαλλόμενα μέρη θα συνάψωσι προσθέτους συμφωνίας, εάν η εφαρμογή της παρούσης συνθήκης ήθελε καταστήσαι τούτο αναγκαίον.

Τα υψηλά συμβαλλόμενα μέρη θα προβώσι το ταχύτερον εις την καταχώρησιν της παρούσης συνθήκης παρά τη Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών συμφώνως τω αρθρω 2 102 του Καταστατικού Χάρτου των Ηνωμένων Εθνών.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ

Υπ' Αριθμόν I

I.Τα μέλλοντα να συμμετάσχουν του Τριμερούς Στρατηγείου αποσπάσματα, Ελληνικόν και Τουρκικόν.θα περιλαμβάνωσιν αντιστοίχως 950 Έλληνας αξιωματικούς, μπαξιωματικούς και οπλίτας και 650 Τούρκους αξιωματικούς, μπαξιωματικούς και οπλίτας.

II.Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας της Κύπρου ενεργούντες από συμφώνου, δύνανται να ζητήσωσι παρά των Κυβερνήσεων Ελλάδος και Τουρκίας την αύξησιν ή μείωσιν του Ελληνικού και του Τουρκικού αποσπάσματος.

III.Συμφωνείται, όπως οι χώροι στρατωνισμού των συμμετεχόντων εις το Τριμερές Στρατηγείον αποσπασμάτων, Ελληνικού και Τουρκικού η νομική αυτών κατάστασις, αι διευκολύνσεις και ατέλειαι από τελωνειακών δασμών και φόρων, ως και αι λοιπάι ασυλίαι και προνόμια αυτών, ως και οιαδήποτε άλλα στρατιωτικά και τεχνικά ζητήματα αφορώντα την οργάνωσιν και λειτουργίαν του ως άνω Στρατηγείου θα καθορισθώσι διειδικής συμβάσεως ήτις θα τεθή εν ισχύι ουχί βραδύτερον της Συνθήκης Συμμαχίας.

IV.Συμφωνείται ωσαύτως, ότι το Τριμερές Στρατηγείον θα εγκαταστήθη ουχί βραδύτερον των τριών μηνών από της συμπληρώσεως του έργου της Μικτής Συνταγματικής Επιτροπής και θα αποτελήσαι κατά την αρχικήν περίοδον εκ περιωρισμένου αριθμού αξιωματικών επιφορτισμών με την εκγύμνασιν των ενόπλων δυνάμεων της Δημοκρατίας της Κύπρου. Τα προαναφερόμενα αποσπάσματα, Ελληνικόν και Τουρκικόν, θέλουσιν αφιχθή είς Κύπρον κατά την ημερομηνίαν της υπογραφής της Συνθήκης Συμμαχίας.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ

Υπ' Αριθμόν II

'Αρθρον I

Συνιστάται Επιτροπή εκ των Υπουργών των Εξωτερικών της Κύπρου της Ελλάδος και της Τουρκίας. Αύτη θα αποτελή το ανώτατον πολιτικόν δργανον της τριμερούς συμμαχίας και δύναται να επιλαμβάνηται οιουδήποτε ζητήματος αφορώντος την συμμαχίαν, όπερ αι Κυβερνήσεις των τριών συμμάχων χωρών θέλουσι συμφωνήσιει όπως υποβάλωσιν εις αυτήν.

'Αρθρον II

Η εξ Υπουργών Επιτροπή θα συνέρχηται εις τακτικήν σύνοδον άπαξ του έτους. Εν περιπτώσει επειγούσης ανάγκης η εξ Υπουργών Επιτροπή δύναται να συγκληθή υπό του Προέδρου αυτής εις έκτακτον σύνοδον τη αιτήσει ενός εκ των μελών της συμμαχίας.

Αι αποφάσεις της εξ Υπουργών Επιτροπής λαμβάνονται ομοφώνως.

'Αρθρον III

Της εξ Υπουργών Επιτροπής προεδρεύει εκ περιτροπής και διά περίοδον ενός έτους έκαστος των τριών Υπουργών των Εξωτερικών. Πλην αντιθέτου αποφάσεως θα συνέρχηται εις τακτικήν σύνοδον εν τη πρωτευόση της χώρας του Προέδρου αυτής. Κατά τη διάρκειαν της θητείας αυτού, ο Πρόεδρος θα προεδρεύει τόσον της τακτικής όσον και των εκτάκτων συνοδών της εξ Υπουργών Επιτροπής.

Η Επιτροπή δύναται να συνιστά βοηθητικά δργανα οπόταν κρίνει τούτο αναγκαίον δια την εκπλήρωσιν του έργου αυτής.

'Αρθρον IV

Κατά την ενάσκησιν των λειτουργών αυτού το διά της συνθήκης συμμαχίας ιδρυμένον Τριμερές Στρατηγείον θα είναι υπεύθυνον έναντι της εξ Υπουργών Εξεταστικής Επιτροπής. Το Τριμερές Στρατηγείον θα υποβάλλη εις την Επιτροπήν διαρκούσης της τακτικής συνόδου ταύτης ετησίαν έκθεσιν περιλαμβάνουσαν λεπτομερή απολογισμόν της δράσεως του Στρατηγείου.